

باور به امام مهدی (ع) می‌تواند در چگونگی نگاه به مسائل، موثر باشد

از مهم‌ترین کارکردهای مهدویت در ارتباط با نهاد خانواده می‌توان به کارکرد در ساحت بینش‌ها و باورهای خانواده اشاره کرد.

از مهم‌ترین کارکردهای مهدویت در ارتباط با نهاد خانواده می‌توان به کارکرد در ساحت بینش‌ها و باورهای خانواده اشاره کرد.

خبرگزاری مهر - گروه دین و اندیشه: امروز نهم ربیع الاول سالروز آغاز امامت امام زمان حضرت حجة بن الحسن عجل الله تعالی فرجه الشریف است. در آموزه‌های اسلامی بر اهمیت و جایگاه خانواده تأکید بسیاری شده است با توجه به اینکه اندیشه مهدویت تبلور کاملی از دین اسلام است لذا همه آموزه‌های اسلام در آن متجلی خواهد بود و علاوه بر آن باور به مهدویت از امتیازاتی برخوردار است که می‌تواند در تحکیم بنیان‌های خانواده تأثیرگذار باشد. مانند تربیت فرزندان بر محور امید به آینده درخشان و انتظار ظهور امام زمان (عج)، باور و یقین به وجود حجت خدا در زمین و عرضه اعمال مردم بر وی و ... این آموزه‌ها قادر است در تعالی و تحکیم خانواده دارای نقش و در لایه‌های مختلف باوری و ارزشی و هنجارهای رفتاری نهاد خانواده، تأثیر گذار باشد. آنچه در ادامه می‌خوانید برگرفته است از پژوهش‌های حجت الاسلام ملک‌ی در خصوص انتظار و کارکردهای تربیتی آن:

تغییر در بینش‌ها و ارزش‌ها و هنجارها و رفتارها

از مهم‌ترین کارکردهای مهدویت در ارتباط با نهاد خانواده می‌توان به کارکرد در ساحت بینش‌ها و باورهای خانواده اشاره کرد. اندیشه مهدویت منبعث از باورها، اصول و اعتقاداتی است که ریشه در دین اسلام دارد و از تعالیم اسلام نشأت گرفته است. این باورها را می‌توان بر دو دسته عام و خاص تقسیم نمود. باورهای عام به آن دسته از باورهایی اطلاق می‌شوند که اختصاصی به اندیشه مهدویت ندارند و در حقیقت باورهای اسلامی هستند. مانند باور به خداوند، نبوت، معاد و امامت. اما باورهای خاص به آن دسته از باورهایی گفته می‌شوند که مختص اندیشه مهدویت است. مانند باور به امامت امام مهدی (عج) و باور به نقش آن حضرت در هدایت و ...

از جمله مهم‌ترین باورهای خاص منبعث از اندیشه مهدویت که در کارایی نهاد خانواده می‌توانند نقش داشته باشند، ایجاد بینش درست خانواده نسبت به امامت است. شناخت مقام امام (عج) و باور به امامت می‌تواند به خانواده کمک کند تا نسبت به امامت باور درست پیدا کند. در مباحث امامت با دلایل قطعی بر ضرورت وجود امام تأکید شده است. به حکم عقل شناخت امام دوازدهم لازم و ضروری به شمار می‌رود. زیرا امام مهدی (عج) امامی است که بر اساس روایت «أَنَّ مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ رَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً» کسی که بمیرد و امام زمانش را نشناخته باشد به مرگ جاهلی مرده است» اطاعت و پیروی از او واجب است، و هر کس که اطاعتش واجب باشد باید صفات و ویژگی‌هایش را شناخت تا با شخص دیگری اشتباه نشود». بنابراین بر همه معتقدان به امامت به خصوص خانواده لازم است تا شناخت درستی از امام مهدی (عج) پیدا کنند. تا با اطاعت از وی، زمینه‌های سازندگی روحی و معنوی خود و دیگران را فراهم آورند. زیرا امامت و ولایت آن حضرت راهی است که مردم از آن طریق می‌توانند به عبودیت و بندگی خداوند بپردازند و ایمان از راه آن به کمال می‌رسد. به تعبیر امام صادق (عج) «اطاعت امام، اطاعت خداوند و اطاعت رسول خدا است» و اطاعت از خداوند و رسول واجب است، پس اطاعت از امام نیز واجب است.

جهت دهی زندگی خانوادگی در مسیر اهداف امام (عج)

وقتی خانواده معتقد به امامت از بینش صحیحی برخوردار باشد، قطعاً حضور امام را در همه عرصه‌ها و لحظه‌های زندگی احساس می‌کند، در این صورت زندگی برای او معنی و مفهومی قدسی پیدا می‌کند و مسیر زندگی خود را در آن جهت تنظیم خواهد نمود. خانواده‌ای که از چنین بینشی برخوردار باشد روابط مختلف سیاسی و فرهنگی و اجتماعی خود را با آن تنظیم می‌نماید و برای حاکمیت اهداف بلند امام تلاش مضاعفی خواهد داشت.

یکی دیگر از آثار باور به امام زمان (عج)، احساس حضور آن حضرت در میان مردم است. چنین باوری به امامت، موجب می‌گردد تا حضور امام در همه عرصه‌ها و لحظه‌ها به خوبی احساس شود و از این جهت بینش درستی به فرد اعطا می‌شود و مسیر زندگی با خواست امام (عج) تنظیم می‌شود و جریان می‌یابد و در نتیجه روح معنویت در آن دمیده خواهد شد.

حفظ خانواده از انحرافات و فتنه‌های آخرالزمان

یکی از ویژگی‌هایی که در روایات ملاحم و فتن به آن اشاره شده این است که جامعه در آستانه ظهور، دچار فتنه‌ها و گمراهی‌های فراوانی می‌شود. روایاتی که بیان‌گر وضعیت فکری، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اخلاقی، دینی و معنوی جوامع در آستانه ظهورند به این واقعیت اشاره نموده‌اند؛ و گستردگی آن را در حدی دانسته‌اند که همه جا را فرا خواهد گرفت.

فردی از امام باقر (عج) از زمان ظهور قائم (عج) پرسید آن حضرت در پاسخ به این پرسش، آمدن قائم (ع) را به فراگیری برخی از انحرافات اخلاقی گره می‌زند و به چند انحراف مهم در این زمینه اشاره می‌کند. اعتقاد به امامت و مهدویت از آن جهت که بینش درست و صحیحی به مردم می‌دهد، می‌تواند عامل مهم برای در امان ماندن خانواده از انحراف و فتنه باشد؛ و منتظران را از افتادن در دام انحراف و فتنه حفظ نماید؛ و خط مشی درست زندگی را برای خانواده مشخص می‌کند و به او بصیرت و آگاهی کافی می‌دهد و او را از افتادن در ورطه انحرافات و فتنه‌های آخرالزمان حفظ کند.

تقویت و تعالی فرهنگ دینی در خانواده

یکی دیگر از آثار و کارکردهای باور به امامت، تعالی فرهنگ دینی در میان مردم است. باور به امامت و مهدویت موجب می‌شود تا خانواده به ابعاد مختلف ارزشی و هنجاری و رفتاری این اندیشه توجه بیشتری داشته باشد و در تربیت فرزندان بدان توجه نماید. در نتیجه تنظیم زندگی خانوادگی بر محور ارزش‌ها و هنجارها و رفتارهای اندیشه مهدویت موجب تعالی فرهنگ دینی و مهدوی خواهد شد.

کارکرد در ساحت ارزش‌های خانواده

حاکمیت ارزش‌های برآمده از دین در جامعه، یکی از آثار تعالی فرهنگ است. چنانچه آلن بی‌رو «ارزش‌های دینی را با والاترین اهداف هستی‌مرتبط می‌داند که در روابط بین انسان و خداوند شکل می‌گیرند» با توجه به اینکه خانواده کوچک‌ترین واحد اجتماعی است؛ بنابراین می‌توان گفت ارزش‌های دینی اگر در خانواده مورد توجه قرار داشته باشد و خانواده خود را ملزم به پایبندی آنها بداند، می‌تواند کارکرد مطلوب و آثار درخشانی در تعالی فرهنگی خانواده داشته باشد. و به هر میزان که خانواده خود را ملزم به رعایت آن بداند و در تثبیت ارزش‌های دینی و مهدوی سعی نماید به همان میزان آثار ارزش‌مند آن بر خانواده و تعالی فرهنگی آن تأثیرگذار خواهد بود. در صورتی که ارزش‌های حاکم بر خانواده برگرفته از اندیشه امامت و مهدویت باشد؛ لزوماً هنجارها و رفتارهای حاکم بر آن نیز ماهیت مهدوی پیدا خواهند نمود و از آن اندیشه تأثیر خواهند پذیرفت. مهم‌ترین هنجارها و رفتارهای برآمده از اندیشه مهدویت که در خانواده می‌توانند کارکرد داشته باشند عبارتند از هنجارهای اعتقادی؛ هنجارهای اعتقادی به آن دسته از هنجارهایی گفته می‌شوند که با امور اعتقادی مرتبط بوده و با آنها ارتباط عمیق و وثیقی داشته باشند.

اهتمام خانواده به معرفت و شناخت امام مهدی (ع)

باور به امام مهدی (ع) می‌تواند در چگونگی نگاه خانواده به مسائل مختلف تأثیر داشته باشد و در رویکرد آن در حوزه‌های مختلف اخلاقی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی مؤثر باشد. اگر خانواده به اهمیت این امر پی‌برد و به آثار شناخت امام زمان (ع) توجه نماید و شناخت آن حضرت را امری حسن و بایسته بداند لزوماً به شناخت آن حضرت رو می‌آورد و آثارش را در رفتار خویش بروز و ظهور می‌دهد.

اهتمام خانواده به ارتباط قدسی و معنوی با امام عصر (ع)

بر طبق باور شیعی می‌توان با امام مهدی (ع) ارتباط معنوی داشت و از آن حضرت کسب فیض نمود. البته چنین ارتباطی لزوماً به معنی ملاقات حضوری با آن حضرت نیست؛ بلکه به این معنی است که خانواده با ایجاد زمینه‌هایی در خود بتواند در مسیر و راه امام زمان (ع) حرکت کند و خودش را با روحیات و حالات امام زمان (ع) نزدیک نماید تا از راهنمایی و ارائه‌ی طریقی که از سوی وی وجود دارد بهره‌ی بیشتری ببرد. بنابراین ارتباط معنوی با امام عصر (ع) از ارزش‌های دینی و امری بایسته است. (ارزش)؛ باید تلاش نمود تا با امام زمان ارتباط معنوی و قدسی داشت. (هنجار)؛ تحکیم عملی باور به امام عصر (ع) و خودسازی اخلاقی خانواده (رفتار)؛ برآیند آن حاکمیت ارزش‌های معنوی و قدسی در خانواده است.

اهتمام خانواده به برگزاری مجالس جشن و سرور در ایام ولادت امام عصر (ع)

یکی دیگر از عوامل مؤثر در برانگیختن عواطف و احساسات، برپایی مجالس جشن و سرور در ایام ولادت امام عصر (ع) است. برگزاری چنین مجالسی می‌تواند در شکل‌دهی به فرهنگ عمومی و حاکمیت هنجارهای مهدوی ایفای نقش کند؛ و آن را می‌

توان یکی از کارکردهای باور به مهدویت در خانواده بر شمرد. بنابراین برگزاری مجالس جشن امری خوب و بایسته تلقی می شود. (ارزش)؛ باید در تشکیل چنین مجالسی تلاش نمود. (هنجار)؛ برگزاری مجالس جشن ولادت امام زمان توسط مردم. (رفتار)؛

اهتمام خانواده به حضور در اماکن منسوب به امام زمان (ع)

در بعضی از کشورهای اسلامی به ویژه مناطق شیعه نشین اماکنی وجود دارد که به جهت انتساب به امام زمان (ع) از قداست برخوردار می باشند. این اماکن گاه با نام مقام صاحب الزمان (ع) و گاه به نام مسجد خاص شناخته می شوند. حضور اعضای خانواده به خصوص فرزندان و نوآموزان، در این اماکن موجب می شود تا آنان خود را در محضر امام زمان (ع) ببینند و حضور وی را بیشتر احساس نمایند؛ این امر می تواند در ارتباط قلبی و معنوی افراد با امام مهدی (ع) مؤثر باشد و موجب تحکیم رابطه شان با امام (ع) گردد و به ارتقای معنویت در خانواده کمک نماید. بنابراین توجه به اماکن منسوب به امام زمان (ع) امری پسندیده و خوب است. (ارزش)؛ باید مردم به این اماکن توجه داشته باشند. (هنجار) رفتن مردم به این اماکن (رفتار)، برآیند آن ارتقای معنویت در خانواده است.

توجه خانواده به نام گذاری فرزندان به نام و القاب امام زمان (ع)

عشق و محبت به هرچیزی در رفتار مردم تأثیرگذار است و هنجارهایی را به دنبال خواهد داشت. بر این اساس یکی از آثار عشق و محبت به امام زمان (ع) در خانواده معتقد به مهدویت، نام گذاری فرزندان به نام و القاب امام مهدی (ع) است که به صورت هنجار در می آید و رفتار خانواده را تحت تأثیر خویش قرار می دهد.